

LOVRE MARUŠIĆ, klavir

Program:

Franz Schubert

Impromptu br. 3 u Ges-duru, D. 899 (op. 90)

Ludwig van Beethoven

Sonata za klavir, br. 31 u As-duru, op. 110

Moderato cantabile molto espressivo

Allegro molto

Adagio ma non troppo – Allegro ma non troppo

...

Joaquín Rodrigo

Cuatro estampas andaluzas (Četiri andaluzijske slike)

El vendedor de chanquetes (Prodavač papalina)

Crepúsculo sobre el Guadalquivir (Sumrak nad Guadalquivirom)

Seguidillas del diablo (Đavolje seguidille)

Barquitos de Cádiz (Barke u Cádiz)

Petar Iljič Čajkovski

Meditacija, op. 72 br. 5

Aleksandar Skrjabin

Sonata-fantazija br. 2 u gis-molu, op. 19

Godine 1827. **Franz Schubert** (1797.-1828.) skladao je niz od osam **Impromptua**, koja su objavljena u dva kompleta po četiri. Tek dva prva objavljena su za skladateljeva kratkog života, ostali su objavljeni posthumno, a treći i četvrti iz prvog niza tek 1857., dok je treći usto objavljen u pogrešnom tonalitetu G-dura, umjesto Ges-dura. Međutim, upravo točan tonalitet daje ovom komadu njegovu specifičnu meku i zagasitu boju, koja odgovara karakteru serenade koji prožima skladbu. Lirske, tople melodije, karakteristične za Schubertov glazbeni jezik, tijekom cijele skladbe prati istovrsna, nježna pratnja razlomljenih akorda, istovremeno podržavajući melodiju ali i provocirajući njezin razvoj. Bez ponavljanja, melodija se razvija u modulirajućem središnjem ulomku, čiji nemir dugo potmulo tutnji i odzvanja, ali se ipak predaje s povratkom originalne teme, koja u svom ponavljanju zvuči još dirljivije i krhkije.

Tri posljednje sonate Ludwiga van Beethovena, op. 109-111, po mnogo čemu su srodne skladbe. Premda se potkraj života žalio na nedostatnost klavira kao instrumenta, kolosalan opus od 32 sonate za klavir **Ludwiga van Beethovena** (1770.-1827.) jedinstven je u povijesti skladanja za klavir, sadržavajući u sebi originalnost i dubinu stvaralačke mašte, kao i veliku raznolikost forme i karaktera unutar okvira sonate. Svaka je sonata kreacija za sebe, teško usporediva s nekom drugom. Iznimka su samo tri posljednje sonate, u kojima Beethoven istražuje sličnu problematiku, kao što su varijacije i fuga, koje se javljaju u svakoj od njih. Skladao ih je u periodu od 1820.-1822., istovremeno s *Missom solemnis*. Kompletan fuga javlja se samo u središnjoj **Sonati br. u As-duru, op. 110**, u njezinom posljednjem stavku. Prva dva stavka sonate postaju manje važna, neka vrsta uvoda za finale: prvi je relativno kratak, graciozan i ugodnog raspoloženja, dok je drugi neopterećujući, kratki *Scherzo*. U trećem stavku, međutim, čeka prava drama, s početkom nalik dramatičnom baroknom opernom recitativu, nakon kojeg slijedi *lamento* arija, u odjeljku *Arioso dolente*, u tonalitetu as-mola. Na njega se nadovezuje prva od dvije fuge, u originalnom, baršunastom tonalitetu As-dura. Ponovno se gotovo neočekivano vraća *Arioso*, koji, poput baroknog *deus ex machina*, rješava napetost prve fuge. Druga fuga javlja se u inverziji, u tonalitetu G-dura, prolazeći kroz niz modulacija. Prividno je lepršave, ali kompleksne teksture, koju pune brze figure, rastući u intenzitetu i volumenu. Nakon što su svi glasovi pridruženi, Beethoven olakšava cijelu konstrukciju, te uz preludirajuću pratnju, u slavljeničkom ozračju, na kraju potvrđuje temu u As-duru i jednostavno i vedro završava dugo putovanje.

Osim što je iza sebe ostavio impresivan opus orkestralnih djela, koncerata, pjesama i instrumentalne glazbe za različite instrumente, **Joaquín Rodrigo** (1901.-1999.) bio je virtuoz na klaviru, i premda slijep od djetinjstva, njegovo izvrsno pamćenje omogućilo mu je izvođenje velikog repertoara, posebno španjolske glazbe. ***Cuatro estampas andaluzas (Četiri andaluzijske slike)*** nastale su između 1946. i 1952. godine. Skladao ih je na vlastite melodije, u kojima je oživotvoren duh španjolskoga juga. *El vendedor de chanquetes (Prodavač ribica)* živahan je portret uličnog prodavača popularne vrste prženih ribica, popularnih u Málaga. *Crepúsculo sobre el Guadalquivir (Sumrak nad Guadalquivirom)* donosi promjenu raspoloženja, mirnu večer u Seville, koju najavljuju tamni tonovi u liniji basa, prije nego se javi raskošna boja noći. *Seguidillas del diablo (Đavolje seguidille)*, skladane po želji španjolske plesačice Udaete, impresija su sotonskog plesa, nalik na one Paganinija ili Liszta. Posljednja skladba ciklusa, *Barquitos de Cádiz (Barke u Cádiz)*, posvećena je pijanistici Harriet Cohen. Njezin prvi dio evocira morsku bonacu, a ulomak *Allegretto* Rodrigo sklada u maniri popularnog brzog plesa iz Cádiza, *polo gaditano*.

Meditacija op. 72, br. 5 P. I. Čajkovskog (1840.-1893.) pripada ciklusu Osamnaest skladbi (*Marceaux*) za klavir opusa 72. Napisane su tijekom skladateljeve posljednje godine života. Ove minijature odlučio je napisati kako bi sabrao misli nakon odmora s obitelji u Sankt Peterburgu, vrativši su u Klin gdje je boravio u to vrijeme. Pisao je po jednu minijaturu dnevno, i kako je pisao prijatelju Vladimiru Davidovu, kako je nastavljao *peći svoje glazbene palačinke*, išlo mi je sve bolje i bolje i predstavljalo mu pravo zadovoljstvo. Iako si je zadao da će napisati po jednu za svaki dan u mjesecu (bilo je to u travnju 1893.), napisao ih je osamnaest. *Meditacija* u fis-molu građena je od pjevne teme, koja se razvija u srednjem odjeljku, dosežući gotovo operni klimaks.

Jedna od najpopularnijih skladbi **Aleksandra Skrjabina** (1871.-1915.) njegova je **Sonata-fantazija br. 2 u gis-molu, op. 19**, rano djelo u kojem još nema nagovještaja njegova kasnijeg kompleksnog harmonijskog jezika na rubu atonalnosti. Ovdje je Skrjabin još uvijek itekako vezan na uzore Chopina i Liszta. Djelo je dovršeno tijekom petomjesečnog boravka u Parizu 1897., ali prve skice datiraju još iz 1892. Romantično snatrenje i gotovo impresionistički osjećaj zaborava prvog stavka, vode burnijem drugom i ujedno posljednjem stavku Sonate-fantazije. Skrjabin je skladbu popratio programom: prvi dio opisuje mirnu, južnjačku noć uz obalu, a u razvoj stavka nalik je gibanju dubokog mora, dok pojava svijetlog E-dura priziva odbljesak mjesечеve svjetlosti na njegovoj površini. Presto dakako opisuje oluju na moru.